

ÜNİVERSİTELERİN İŞLETME EĞİTİMİ VEREN BÖLÜMLERİ ÖĞRENCİLERİNE GENEL İŞLETMECİLİK DEĞERLERİNİ KAZANDIRMAYI AMAÇLIYORLAR MI?

Doç.Dr.Serap BENLİGİRAY*

Öğr.Gör.Harika Özkan TEZ**

ÖZET

Bireylerin iş yaşamındaki davranışlarını biçimlendiren önemli faktörlerden biri sahip oldukları kişisel ve mesleki değerlerdir. Mesleki değerlerin önemli bir kısmı eğitimle kazanılır. Özellikle eğitim kurumlarında vurgulanan değerler eğitim alanların kişisel davranışlarını yönlendirdiği gibi, mesleki yaklaşımlarını da önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle eğitim kurumlarının eğitim verdikleri alana ilişkin değerleri öğrencilerine öğretmesi önemlidir. Bu araştırmanın amacı ülkemizde lisans düzeyinde işletmecilik eğitimi veren bölümlerin/programların genel işletmecilik değerlerini öğrencilerine aktarmayı amaçlayıp amaçlamadıklarını ve hangi değerlere önem verdiklerini üniversitenin türü, eğitim dili ve küreselleşme vurgusu yapmaları durumuyla ilişkilendirerek ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında Yüksek Öğretim Kurumu'nun 2010 Üniversiteler Kataloğu'nda yer alan 103 Devlet üniversitesi ile 62 Vakıf Üniversitesi bulunmaktadır. Bu üniversitelerin lisans düzeyinde işletme eğitimi veren 157 bölümü/programı da örneklemimizi oluşturmaktadır. Bu bölümlerin/programların web sayfalarında genel tanıtımları, misyonları, vizyonları, değerleri, eğitim hedefleri ve amaçları, bölüm başkanlarının mesajları, bölüme özgü yeterlilikleri ve bölümün öğrenme çıktıları incelenmiştir. Bu metinler nitel veri analizi tekniklerinden içerik analiziyle analiz edilmiş, elde edilen veri sayısallaştırılmış ve değişkenler arasındaki korelasyonlar incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: İşletme eğitimi, İşletmecilik değerleri, Değerlerin aktarılması, Değerler

---

*Anadolu Üniversitesi İİBF

**Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı MYO

ARE THE BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAMS OF THE UNIVERSITIES AIMING TO TEACH THE BASIC BUSINESS VALUES?

ABSTRACT

One of the key factors that shape the behaviors of individuals in their business lives are their personal and professional values. An important part of the professional values are acquired by training. The emphasized values in educational institutions direct both personal behavior and professional approach of the trainees. Therefore, it is important that the educational institutions teach values to their students related to their fields of education. The purpose of this research is to illustrate whether the departments/programs that give undergraduate education intend to teach the basic business values to their students, and to relate the values that are taught, with the type of the university, the language of the program and the emphasis made on globalization. This study extends to 103 state universities and 62 foundation universities included in the 2010 Catalogue of the Universities of the Council of Higher Education. Our sampling is constituted of 157 departments/programs of these universities that give undergraduate business education. The general introductions, missions, visions, values, educational goals and objectives, messages of the department heads, department-specific competencies and learning outcomes of the departments were examined on the websites of these departments/programs. These texts were analyzed by content analysis which is a qualitative data analysis technique, obtained data were quantified and correlations between variables were examined.

Keywords: Business education, Business values, Value transfer, The values.

GİRİŞ

İşletme, insan ihtiyaçlarını karşılamak üzere bilgi, insan, teknoloji, para, hammadde, malzeme vb. üretim faktörlerini en etkin ve verimli olacak şekilde kullanarak ekonomik mal ve hizmet üretmek üzere kurulmuş iktisadi birimler ve bu birimleri inceleyen bilim dalıdır. Üniversitelerin işletme bölümleri öğrencilerini iktisat, maliye, yönetim bilimi, hukuk ve sayısal yöntemlerle birlikte genel olarak işletme yöneticiliği, üretim yönetimi, pazarlama, insan kaynakları, muhasebe ve finansman yönetimi bilim dallarında yetiştirmektedir. Oldukça geniş bir yelpazede eğitim gören işletmecilik öğrencilerinin çalışma alanları da bir o kadar geniştir.

İşletme eğitimini tamamlayan öğrenciler kamu ve özel sektöre ait kurum ve kuruluşlarda genellikle yetenekleriyle bağlantılı yöneticilik pozisyonlarında çalışırlar. İşletmeci çalıştığı kurumda kurumun sahip olduğu para, insan kaynağı, teknoloji, zaman vb. kıt kaynaklardan en etken biçimde yararlanmayı sağlayacak çalışma düzenini planlar, organize eder, diğer çalışanları yönlendirir, koordinasyonu sağlar ve sonuçları kontrol eder. Aynı zamanda bir işletmeci ürün iyileştirmesi, üretimin artırılması ve ürünlerin satılması için plan hazırlama, kuruma para kaynakları sağlama ve kurumun parasal olanaklarını en ekonomik biçimde dağıtma, en uygun elemanları bulup işe alma ve kurumun insan gücünü geliştirerek en verimli olacakları alanlarda çalıştırma gibi görevler yapar. İşletme bölümü mezunları, kamu ve özel sektör kuruluşlarında müfettişlik, hesap uzmanlığı, kontrolörlük gibi işlerin yanında işletmelerin çeşitli departmanlarında meslek elemanı, uzman veya memur olarak da çalışabilirler. Bağımsız iş kurabilme niteliği kazananların kendi işletmelerinin sahibi ya da serbest muhasebeci ve mali müşavir olarak da çalışmaları mümkündür.

İşletme bölümü mezunlarının hangi alanda çalışacaklarını ve iş yaşamındaki davranışlarının nasıl olacağını belirleyen önemli faktörler arasında kişilik özellikleri, becerileri, yetkinlikleri ve kariyer hedefleri sayılabilir. Ancak işletmecilerin iş yaşamındaki davranışlarını biçimlendiren önemli faktörlerden bir diğeri de sahip oldukları kişisel ve mesleki değerlerdir. Mesleki değerlerin önemli bir kısmı eğitim ile

kazanılır. Özellikle eğitim kurumlarında vurgulanan değerler eğitim alanların kişisel davranışlarını yönlendirdiği gibi, mesleki yaklaşımlarını da önemli ölçüde etkileme potansiyeli taşır. Bu nedenle eğitim kurumlarının eğitim verdikleri alana ilişkin değerleri öğrencilerine öğretmesi önemlidir. Ancak ülkemizde işletmecilik eğitimi veren üniversitelerin ilgili bölümlerinin/programlarının alana ilişkin temel değerleri aktarıp aktarmadıkları konusunda herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma sonucunun işletme bölümlerinin/programlarının öğrencilerine işletmecilik değerlerini aktarma konusunda gösterdikleri özeni ve daha çok hangi değerleri aktarmayı amaçladıklarını ortaya koyması beklenmektedir.

İŞLETMECİLİK DEĞERLERİNİN KAZANDIRILMASININ ÖNEMİ

Kültür, genel olarak bir grubu oluşturan bireylerin karşılıklı etkilerinden oluşan ve uyulması zorunlu kurallar topluluğudur. Bu kurallar bir meslek etrafında oluşturulduğunda mesleki kültür meydana gelir. Kültürün önemi, bireylerin karar ve davranışlarını ve bunun sonucu olarak da, çalışma derecesini, biçimini, yöntemini, yoğunluğunu ve çevresel (toplumsal, ekonomik, siyasal ve doğal) ilişkilerini yönlendirmesi konusunda sahip olduğu güçten kaynaklanır. Bu nedenle bir bireyin ne zaman, ne gibi kararlar alacağı ve bunları nasıl uygulayacağı konusu onun kültürel niteliklerine, bir başka deyişle değerlerine bağlıdır*. Özellikle meslekleri bireylerin değer yargılarını, dünya görüşlerini, günlük yaşam tarzlarını ve alışkanlıklarını biçimlendiren faktörlerin başında gelir†. Bu nedenle mesleki değerler, bir anlamda bireylerin çalışma yaşamındaki davranışlarının arkasında yatan motivasyon gücüdür. Tüm organizasyonlarda örneğin yöneticilerin değerleri karar verme süreçlerini güçlü bir biçimde etkilemektedir. Bir başka deyişle

---

* Kemal TOSUN, *Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1990, s.146.

† Yıldız KUZGUN, *Meslek Danışmanlığı Kuramlar Uygulamalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000, s.3.

yöneticilerin eylemleri, sahip oldukları değerlerin etkisi altındadır[‡]. Örneğin, ekip çalışması değerleriyle güdülenmiş bir yönetici, kendisini güçlü bir yönetim ekibi kurmaya adayacaktır. Kalite değerine eğilimli bir yönetici, işletmenin kısa dönemli kârlarını düşürecek bile olsa sürekli yüksek kalitedeki ürünlerin, hizmetlerin ve ilişkilerin önemini vurgulayacaktır. İletişim değerine sahip bir yönetici de açıklanması durumunda şirketin rekabetçi pozisyonuna zarar verebilecekler dışındaki her türlü bilgiyi çalışanlar ve diğer paydaşlarla paylaşacaktır. Yenilikçi bir yönetici, yenilikçi ürünler, hizmetler, operasyonlar ve iş yöntemleri yaratmak için yatırım yapacaktır. Etik duruşu olan bir yönetici de gelecekteki kârları etkileyecek olsa bile, sosyal, yasal ve ahlâki zorunluluklara uyacaktır. Bu nedenle işletmecilik eğitimi verilirken temel mesleki değerlerin öğretilmesi büyük önem taşımaktadır.

İşletmecilerin eğitimi sırasında temel işletmecilik değerlerinin öğretilmesi gerekir. Fakat burada cevaplanması gereken önemli sorular vardır: İşletmecilik değerleri nelerdir ya da işletmecilik değerleri denince ne anlaşılmalıdır? İşletmecilik değerleri öğretilmezse ne olur?Günümüz iş dünyası için işletmecilik alanında “endeks” değerler bulunması zordur ve görgül açıdan bakıldığında farklı değer kombinasyonlarından oluşacak farklı değer setlerinden sözedilebilir. Bu çalışmada günümüzün işletmecilik anlayışının temelinde bulunduğu kabul edilen değerler esas alınacaktır. Bu değerler; risk alma, büyüme, bağımsızlık, çalışanlara yatırım, ekip çalışması, iletişim, kalite, yenilikçilik, kazançların işletmeye yeniden yatırılması, etik duruştur[§].

Günümüz iş dünyasını etkileyen en önemli olgu küreselleşmedir. Küreselleşme sürecinde ülke ekonomilerinin en önemli özellikleri ekonominin devlet tarafından kontrol edilmemesi, fiyatların serbest pazar kurallarıyla belirlenmesi, mülkiyet haklarının kanunla korunması ve sözleşmelerin uygulanabilmesidir. Genel olarak bakıldığında “insan hakları”, “demokrasi” ve “hukuk devleti”en

---

[‡] Clive READİNG, *Strategic Business Planning. An Action Programme For Forward-Thinking Businesses*, Kogan Page LTD, London, 1993, s.174.

[§] Aynı, s.175-179.

önemli küresel değerlerdir **. Küreselleşme olgusu, beraberinde gelen yoğun uluslar arası rekabet işletmecilik alanında yerel anlayışın dışına çıkılması ve küresel anlamda ortak bir dil oluşturulması gereğini dayatmaktadır.

Günümüz iş dünyasında işgücü için farklı coğrafyalarda ve değişik kültürel çevrelerde bulunma, yaşama ve çalışma olanakları ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak yer değiştiren bireyler bir yandan kendi kültürlerini gittikleri yerlere taşımakta ve öte yandan oradaki kültürel ortama uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Böylece çok kültürlülük yaygınlaşmaktadır. Ancak mesleki değerlerde çok kültürlülük yerine birliktelik sağlanması önem taşır.

Bölgeler ve uluslar arasındaki yakınlaşma eğilimleri arttıkça gelişecek etkileşim ve kültürel yakınlık yönetim ilke ve uygulamalarının evrensel olma niteliğini güçlendirmektedir. Çağdaş işletmeciliğin ve yöneticiliğin gerekli kıldığı kültürel, bilimsel, teknolojik değer, ilke ve yöntemler bilinmelidir. Bilinmezse, çalışanların kültürü ile işletmecilik kültürü arasında çatışma doğar. Kuruluş kendi amaçlarına en etkili ve verimli bir biçimde hizmet edecek kültürel bir sistemin gerekli kıldığı düzeni çalışanlara kabul ettirmeye çalışır. Buna karşılık çalışanlar da kendi değerler sistemine uygun bir çalışma düzenini uygulamaya çaba harcarlar, yönetime karşı direnç gösterirler ††. Bu durumdan kuşkusuz hem çalışanlar hem kuruluş zararlı çıkar.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Özalp (1998)'e göre “Üniversitelerin en az araştırma yaptıkları, üzerinde durdukları alan üniversite eğitim ve öğretimidir. Çoğunluk mevcut durumu değerlendirmekten kaçınmaktadır. Mevcut durum gerçekçi bir şekilde değerlendirilmezse, elbette doğru çözümler üretmek de mümkün değildir. Bu nedenle işletmecilik programlarının çeşitli yönleriyle değerlendirilmesinde yarar vardır. 21. Yüzyıl bugünkünden

---

** Neşet TOKU, Küreselleşme ve AB Sürecinde Türk Milli Eğitim Sistemi, *Eğitime Bakış*, Eğitim-Öğretim Ve Bilim Araştırma Dergisi, Vol: 5, No: 15, 2009, s.53.

†† Kemal TOSUN, a.g.e., s.147.

çok farklı olacaktır. Geçmişteki bilgilerle 20 yıl sonrası için eleman yetiştirmek mümkün değildir.”^{††}. Yazarın da belirttiği gibi, ülkemizde pek çok eğitim alanında yeterli sayıda araştırma bulunmadığı gibi işletmecilik eğitimi veren kurumların genel işletmecilik değerlerini öğrencilerine aktarma amaçlarının olup olmadığı hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Keşfedici nitelikteki bu çalışmanın amacı, üniversitelerin lisans düzeyinde işletme eğitimi veren bölümlerinin genel işletmecilik değerlerinin öğretilmesine hangi ölçüde önem verdiklerini ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Ülkemizdeki üniversitelerin işletmecilik bölümleri/programları öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlıyorlar mı? Amaçlıyorsa, kaç tane ve daha çok hangi değerleri vurguluyorlar?
2. Öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlama açısından devlet vevakıf üniversitelerinin işletme bölümleri/programları arasında fark var mı?
3. Öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlama açısından Türkçe ve başka bir dilde eğitim veren işletme bölümleri/programları arasında fark var mı?
4. Ülkemizdeki üniversitelerin işletmecilik bölümleri/programları küreselleşme olgusu üzerine bir vurgu yapıyorlar mı?
5. Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları bakımından devlet ve vakıf üniversitelerinin işletme bölümleri/programları arasında fark var mı?
6. Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları bakımından Türkçe ve başka bir dilde eğitim veren işletme bölümleri/programları arasında fark var mı?
7. Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları ve vurguladıkları işletmecilik değerleri arasında bir ilişki var mı?

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

---

^{††}Şan ÖZ-ALP, *Türkiye’de İşletmecilik Eğitimi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayını, No: 12, Afyon, 1998, s.5.

Araştırmanın evrenini Yüksek Öğretim Kurumu'nun 2010 Üniversiteler Kataloğu'nda yer alan 103 Devlet üniversitesi ile 62 vakıf üniversitesi oluşturmaktadır. Öncelikle bu üniversitelerin lisans düzeyinde işletme eğitimi verip vermedikleri araştırılmıştır. Devlet üniversitelerinin yedisinde işletme bölümü bulunmamaktadır; beşinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olmakla beraber websitelerinde bölümler hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. Buna karşılık altı devlet üniversitesi birden fazla işletme bölümüne/programına sahiptir. Bu nedenle çalışmamızda Devlet Üniversite'lerine ait 98 işletme bölümünün/ programının web sayfalarındaki bilgiler analiz edilmiştir. Vakıf üniversitelerinin 13'ünde işletme bölümü/programı bulunmamakta, yedisi henüz kurulma aşamasında olması nedeniyle işletme bölümleri faaliyet göstermemektedir. Bu nedenle çalışmamızda vakıf üniversitelerine ait 42 işletme bölümünün/programının web sayfası değerlendirmeye alınmıştır. Yabancı bir dilde eğitim sunacak şekilde işletme bölümü olan yedi devlet ve dokuz vakıf üniversitesi bulunmaktadır. Ancak bu yedi devlet üniversitesinde toplam sekiz işletme bölümü yer almaktadır. Bu nedenle araştırmaya yabancı dilde işletme eğitimi veren 17 işletme bölümü/programı dahil edilmiştir. Bu durumda Türkçe işletme eğitimi veren bölüm ya da program sayısı 140, başka bir dilde işletme eğitimi veren bölüm/program sayısı 17 olmak üzere toplam 157 işletme bölümüne/programına ulaşılmıştır. Ancak 16 işletme bölümüne/programına ait web sayfası bulunmaması nedeniyle 141 web sayfası analiz edilmiştir.

Daha sonra bu bölümlerin/programların web sayfalarında, genel tanımları, misyonları, vizyonları, değerleri, eğitim hedefleri ve amaçları, bölüm başkanlarının mesajları, bölüme özgü yeterlilikleri ve bölümün öğrenme çıktıları incelenmiştir. Bu metinlerin analizinden nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizikullanılmıştır. İçerik analizi sözkonusu metinlerde genel işletmecilik değerlerininve küreselleşme olgusunun vurgulanıp vurgulanmadığı açısından yapılmış ve elde edilen veri sayısallaştırılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla "Sıra/Doğrusal Korelasyon Katsayısı" veya diğer adıyla "Spearman Korelasyon Katsayısı" kullanılmıştır. Doğrusal korelasyon, aralarında ilişki araştırılan değişkenlerin sayısal oldukları

ve ölçümleri hakkında doğru bilgilere sahip olduğu varsayımlarına dayanır^{§§}.

Analiz sırasında kullanılacak genel işletmecilik değerlerinin açılımları, genel olarak neyi ifade ettikleri aşağıda yer almaktadır:

1. *Risk*: Genel olarak gelecek dönemlerde elde edilecek getirilerde belirsizlik ya da varlık ve kaynakların değerlerinde beklenmedik değişim olması durumu olarak tanımlanır. Ekonomik yaşamda risk temel bir faktördür, işletmeler yüksek performansa ulaşmak için risk alırlar.
2. *Büyüme*: Bir işletmenin var olabilmesi ya da hayatta kalabilmesi için temel unsurlardan biridir. Büyüklük ölçüleri başarının değerlendirilmesinde bir standart olarak kabul edilir. Bu nedenle işletmeler sahip oldukları kaynaklarla optimum büyüklüğe ulaşmayı hedeflerler.
3. *Bağımsızlık*: Ticari bir işletme gelir sağlamaya yönelik ekonomik faaliyetlerinde bağımsız hareket edebilmelidir. Aksi takdirde, yatırım ve işletmecilik gibi son derece önemli iki konuda kendi kararlarını alamayan şirketlerin oluşturduğu bir piyasanın serbest bir piyasa olduğundan söz edilemeyeceği açıktır. Bu nedenle işletmeler en az şu andaki kadar (hatta daha fazla) bağımsız olmaya çalışırlar.
4. *İnsanlar*: İşletmelerin en önemli kaynağı onlar için çalışan insanlardır. Doğru insanların bulunması ve işletmenin hedef ve amaçları doğrultusunda geliştirilmesini sağlayacak yatırımların yapılması gerekir. Bu, performansın artırılmasını ve organizasyonun geliştirilmesini sağlayacak önemli bir araçtır. Şirketler yeteneklerini geliştirmek için insana yatırım yapmayı sürdürürler.
5. *Ekip çalışması*: İş dünyasında artan rekabetle ve azalan kârlarla baş edebilmek ve çeşitlenen müşteri ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yönetim anlayışları değişmiştir. İşletmelerin gündeminde basıklaşan örgüt yapılarının, yatay ilişkilerin, etkili iletişimin, bireysel yetkinliklerin yanı sıra sinerji yaratacak ekip çalışması önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Günümüz şirketleri ekip

---

^{§§} Özer SERPER, *Uygulamalı İstatistik 2*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1996, s.262.

çalışmasına inanırlar,bireysel yetenekleri güçlü bir yönetim ekibi kurmak için uğraşırlar.

6. *İletişim*: Örgüt içi ve örgüt-çevre arasındaki boyutları kapsar. İletişim sürecinin temel amacı, örgütsel başarı için gerekli öğeleri etkili ve verimli bir biçimde bir araya getirmektir. Örgütsel iletişimin etken bir şekilde yapılması işletmelerin başarısına önemli katkılar sağlamaktadır. Günümüzde işletme yönetimleri açıklanması durumunda rekabetçi pozisyonlarına ciddi biçimde zarar verme olasılığı bulunanlar dışındaki her türlü bilgiyi çalışanlarına ve diğer paydaşlarına verirler.
7. *Kalite*: Bir ürün ya da hizmetle ilgili özelliklerin bilinen ya da belirlenmiş olan veya olası ihtiyaçları karşılama derecesidir. Kalitenin sağlanması ve sürdürülmesi müşteri memnuniyetinin, pazar payının, kârlılığın, çalışan memnuniyetinin ve rekabetin artmasının yanı sıra maliyetlerin azalmasını sağlar. Bu nedenle işletmeler kısa dönemli kârları düşürecek bile olsa yüksek kalitedeki ürünlere, hizmetlere ve ilişkilere inanır.
8. *İnovasyon/yenilikçilik*: İşletme içi uygulamalarda, organizasyonda ya da dış ilişkilerde yeni veya önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün ya da süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da yeni bir örgütsel yöntemin ortaya konulması olarak tanımlanabilir. Günümüz işletmeleri yenilikçiliğin işin geleceği için hayati olduğuna inanır; yenilikçi ürünler, hizmetler, operasyonlar ve iş yöntemleri yaratmak için yatırım yapar.
9. *Yatırım*: Genellikle gelecek yıllarda gelir sağlayacak varlıkların tahsisi anlamında kullanılmaktadır. İşletmeler, belirli kaynaklarla farklı alanlarda faaliyetlerini sürdürmektedirler. Ancak işletmelerin sahip oldukları kaynakları değerlendirme ve kullanma başarıları önemlidir. Bu doğrultudan hareketle işletmelerin temel hedeflerinden biri sahip oldukları kaynakları amaçlarına hizmet edecek varlıklara tahsis etmektedirler. Bu nedenle şirketler yatırım kârlarının paydaşlara dağıtılması yerine yeniden işe yatırılmasına inanır.
10. *Etik duruş*: Etik, bireylere neyi yapmaları ya da neyi yapmamaları konusunda öneren sunan bir dizi değerler bütünüdür. Bu değerleri ödevler, erdemler, ilkeler ve toplumun çıkarları olarak dört başlık altında incelemek mümkündür. Ödevler, bireylerin ya da

kurumların üstlendikleri rolden beklenen davranışlardır. Erdem, iyi bir bireyi ya da kurumu tanımlayan özelliklerin tümüdür. İlke, davranışları biçimlendiren temel doğrulardır. Toplumun çıkarı ise toplumun genelinin yararına olan her türlü eylemdir^{***}. Şirketler gelecekteki kârları etkileyecek olsa bile, tüm toplum için sosyal, yasal ve ahlâki zorunluluklara uyar.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu çalışmada öncelikle ülkemizdeki üniversitelerin işletmecilik bölümleri/programları öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlayıp amaçlamadıkları incelenmiştir. Ülkemizdeki üniversitelerin işletme bölümlerinin/programlarının 99'u (%70,2) genel işletmecilik değerlerinden biri ya da birkaçı üzerine vurgu yaparken, 42'sinin (%29,89) sözkonusu değerlere hiçbir vurgu yapmadıkları görülmüştür. Devlet üniversitelerinin 62'si (%66,7), vakıf üniversitelerinin 37'si (%77,1) genel işletmecilik değerlerinden biri ya da birkaçı üzerine vurgu yapmıştır. Üniversitelerin 40'ında (%28,4) sadece bir değer, 22'sinde (%15,6) iki değer, 21'inde üç değer (%14,9) ve 16'sında (%11,3) da dört ya da daha fazla değer üzerine vurgu yapıldığı belirlenmiştir.

İşletme bölümlerinin/programlarınının 8'i (%5,7) risk almaya ya da risk üslenmeye ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda risk üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“Bölümümüz; öğrencilerimizi ulusal ve uluslararası rekabette değişen koşullara uyum sağlayabilecek seviyede kuramsal ve uygulamaya dönük bilgilerle donatılmış üstün nitelik ve yetenekte, işletmelerde karşılaşılan sorunları analiz edebilen, bu sorunlara rasyonel ve bilimsel çözümler üretebilen, çağdaş gelişmelere ve değişimlere açık, stratejik düşünebilen, risk alabilen, kendine güvenli, kamu ve özel sektöre ait tüm kuruluşlara üretim, pazarlama, finans, muhasebe, personel, araştırma-geliştirme maliye, teftiş ve denetleme

*** James, H. SVARA, *The Ethics Primer for Public Administrators in Government and Nonprofit Organization*, Jones and Bartlett Publishers, Arizona, 2007, s.10.

konularında yetkin yönetici adayları olarak yetiştirmeyi amaç edinmiştir (Cumhuriyet Üniversitesi)”

“İktisadi, siyasi, toplumsal ve doğal yaşamın çok yönlü, çok hızlı ve çok yoğun bir şekilde sürekli değişime uğradığı, karmaşıklık ve belirsizlik düzeyi yüksek bir dünyada artan nüfusa ve buna paralel olarak gereksinim duyulan mal ve hizmet miktarındaki artışa karşın kaynaklar azalmaktadır. Ayrıca gittikçe şiddetlenen rekabet, yeni koşulların ortaya çıkardığı fırsat ve tehlikeleri fark etmeyi ve koşullardan yararlanacak eylemleri hayata geçirmeyi gerekli kılmaktadır. Özellikle glokalleşmenin önem kazandığı dünya pazarında, işletme eğitimi almış girişimci, yönetici ve çalışanlar tercih edilmektedir (Nuh Naci Yazgan Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 6’sı (% 4,3) bağımsızlık değerini vurgulamıştır. Aşağıda bağımsızlık üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“İşletme; bilgi, insan kaynağı, teknoloji, finansal kaynak ve benzeri güncel üretim faktörlerini en etkin ve verimli bir şekilde kullanarak; uzun dönemde kâr, sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk amaçlarını yerine getirmek için ekonomik mal ve hizmet üretmek amacıyla kurulmuş iktisadi birimler ve bu birimleri inceleyen bilim dalıdır. (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)“

“İşletmelerin (kâr amacı güden ve/veya gütmeyen) ihtiyacı olan vizyoner, planlayıcı, basiretli, dışa dönük, analiz ve sentez yapabilme yeteneklerine sahip yöneticiler yetiştirmektedir. Böylelikle işletmeler, gerek iç ve gerekse dış çevre koşullarının olumsuz etkilerinden en az zararla yollarına devam ederken, olumlu çevresel koşulların yarattığı fırsatları en iyi şekilde değerlendirerek karlılıklarını arttırabilecekler ve varlıklarını sürdürebileceklerdir (Haliç Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 65’i (%46,1) insanlara ve insana yatırıma ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda insanlar üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“Bir işletmeci çalıştığı kurumda ...insan gücünü en verimli olacakları alanlarda çalıştırma ve en uygun elemanları bulup işe almak gibi görevler yapar (Dokuz Eylül Üniversitesi).”

“...Özel kesimde ve kamu kesiminde personel seçimi, işe alma, eğitim ve yetiştirme ve ücretlendirme gibi insan kaynakları yöneticiliği ve ilgili diğer görevler... (Gazikent Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 23’ü (%16,3) ekip çalışmasıyla ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda ekip çalışması üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“...Sektörün ihtiyaç duyacağı dünya çapında aranılan donanımına sahip, çağdaş işletme anlayışını özümseyen, takım ruhuna sahip, ileri teknolojiyi kullanabilen, sosyal ve etik değerlere karşı duyarlı, fark yaratan bireyler yetiştirmek... (Kırıkkale Üniversitesi).”

“...Ülkemizde küresel rekabete uyum sağlayabilen, lider, yenilikçi, girişimci, sosyal sorumluluk sahibi, takım çalışmasına yatkın, uluslararası şirketlerde görev alabilecek nitelikte, esnek bir düşünce yapısına sahip, sorunları çözümede pratik, hızlı ve rasyonel, iş dünyasında rekabet edebilecek düzeyde yeterli kuramsal ve pratik bilgilere sahip işletmecilere ihtiyaç vardır... (Nuh Naci Yazgan Üniversitesi)”

İşletme bölümlerinin/programlarının 33’ü (%23,4) iletişime ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda iletişim üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“Gün geçtikçe mesafelerin ortadan kalktığı küresel dünyanın iş piyasalarında uluslar arası alanda iş yapan firmaların sayısı artmaktadır. Bu sebepten ötürü, farklı kültürlerden insanlarla anlaşabilmek ve iş yapabilmek için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması işletme eğitiminin temel amaçlarından birisi haline gelmiştir (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi).”

“...Öğrencinin mesleksel bilgi ve beceriler yanında takım çalışması, iletişim becerisi, sunum yapma gibi genel beceriler edinmesi sağlanır... (Toros Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 4’ü (%2,8) kaliteye ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda kalite üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“...İşletmelerde uygulanan üretim planlaması, bakım planlaması ve toplam kalite yönetimi hakkında bilgi sahibi olmak... (Hitit Üniversitesi).”

“...İş hayatında kalite ve üretkenlik ilkelerini bilmek ve uygulamak... (İzmir Ekonomi Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 42’si (%29,8) yenilikçiliğe ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda yenilikçilik üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“...Giderek artan küresel rekabette Boğaziçili yöneticiler bilgili, rekabetçi ve yenilikçi olmalıdır... (Boğaziçi Üniversitesi).”

“... Öğretim programı, 2000’li yıllardaki Türkiye’nin gereksinme duyduğu yaratıcı, yenilikçi, sorun çözücü, üretken, ileri görüşlü ve lider nitelikli yöneticileri yetiştirmeyi amaçlamaktadır... (Başkent Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 6’sı (%4,3) yatırıma ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda yatırım üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“... Değer temelli düşünüp uygulayabilme becerisi, yatırım kararı verme yeteneği... (Niğde Üniversitesi).”

“Bir işletmeci çalıştığı kurumda planlama, teşkilatlandırma, yönetme, düzenleme, denetim gibi genel görevler yanında ürünün iyileştirilmesi, üretimin artırılması ve ürünlerin satışı için planlar yapmak, kuruma para kaynakları sağlamak ve kurumun mali imkânlarını en ekonomik biçimde dağıtmak, kurumun insan gücünü en verimli olacakları alanlarda çalıştırmak ve en uygun elemanları bulup işe almak gibi görevler yapar (Süleyman Demirel Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının 40’ı (%28,4) etik duruşa ilişkin değeri vurgulamıştır. Aşağıda etik duruş üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“...Sahip oldukları bilgi birikimlerinin yanında toplumsal sorunlara duyarlı, etik davranan meslekte başarılı olabilme ve yükselebile yetkinliğine sahip olabilmektir... (İstanbul Üniversitesi)”

“İşletme bölümü müfredatı (i) entelektüel merakı uyaracak (ii) analitik tekniklerin kullanımında yetkinlik geliştirecek (iii) yönetsel sorumlulukların yerine getirilmesinde teori ile pratiğin birleştirilmesini sağlayacak ve (iv) öğrencilerin bir organizasyonun sosyal ve etik sorumluluklarını fark etmelerini ve önemini

kavramalarını sağlayacak doğrultuda tasarlanmıştır (Koç Üniversitesi).”

İşletme bölümlerinin/programlarının devlet ya da vakıf üniversitesine ait olmaları ile işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları ($r=-0,108$) ve vurguladıkları değer sayısı ($r=-0,015$) arasındaki ilişki 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu nedenle sözkonusu değişkenler arasında ilişki yoktur. Ancak işletme bölümlerinin/programlarının Türkçe ve başka bir dilde eğitim vermeleri ile öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır ($r=0,178$). Buna karşılık Türkçe ya da başka bir dilde eğitim vermeleri ile vurguladıkları değer sayısı arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı değildir ($r=0,109$). Dolayısıyla bu iki değişken arasında ilişki yoktur (Bkz. Tablo 1).

Küreselleşme vurgusu açısından incelendiğinde, işletme bölümlerinin/programlarının 74’ünün (% 52,5) web sayfalarında küreselleşme vurgusunun yapıldığı, 67’sinde (%47,5) yapılmadığı belirlenmiştir. Küreselleşme vurgusu yapanların 42’si (%45,2) devlet üniversitelerine aitken, 32’si (%66,7) vakıf üniversitelerine aittir. Aşağıda küreselleşme üzerine yapılan vurguyu örnekleyen ifadeler yer almaktadır:

“İşletmecilik eğitimi hızla değişen küresel bir çevrede faaliyet gösteren işletmelerin etkin bir biçimde yönetilmelerini sağlayan bilgi ve becerileri kazandırır... (Anadolu Üniversitesi).”

“İşletme eğitimi giderek daha da uluslararası bir hal almaktadır. Her geçen gün mesafelerin daha da kısaldığı global dünyanın iş piyasalarında uluslar arası alanda iş yapan firmaların sayısı oldukça fazladır. Bu doğrultuda, değişik kültürlerden insanlarla anlaşabilmek ve iş yapabilmek için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması işletme eğitiminin temel amaçlarından birisi haline gelmiştir... (Okan Üniversitesi).”

Tablo1. İşletme Bölümlerinin/Programlarının Ait Oldukları Üniversiteler Ve Eğitim Dilleri İle İşletmecilik Değerlerini Aktarma Amaçları ve Vurguladıkları Değer Sayısı Arasındaki İlişkiler

Değişkenler arasındaki ilişkiler	Spearman Korelasyon	
	Value	Approx. Sig.
İşletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları ile işletme bölümlerinin/programlarının devlet ve vakıf üniversitelerine ait olmaları arasındaki ilişki	-,108	,203
İşletme bölümlerinin/programlarının devlet ya da vakıf üniversitesine ait olmaları ile vurguladıkları değer sayısı arasındaki ilişki	-,015	,857
Öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları ile işletme bölümleri/programlarının Türkçe ve başka bir dilde eğitim vermeleri arasındaki ilişki	,178	,035
İşletme bölümlerinin/programlarının Türkçe ya da başka bir dilde eğitim vermeleri ile vurguladıkları değer sayısı arasındaki ilişki	,109	,197

İşletme bölümlerinin/programlarının web sayfalarında küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile devlet ve vakıf Üniversitelerine ait olmaları arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak bir ilişki vardır ve bu iki değişken arasındaki ilişki çok zayıf ve negatif yönlüdür ($r=-0,204$). Ayrıca küreselleşme olgusu

üzerine vurgu yapmaları ile öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları arasında da pozitif yönlü ve çok zayıf bir ilişki vardır ($r=-0,281$). Buna karşılık, küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile işletme bölümlerinin/programlarının Türkçe ya da başka bir dilde eğitim vermeleri ($r=0,086$) ve vurguladıkları işletmecilik değerlerinin sayısı ($r=0,145$) arasında istatistikî olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Bkz. Tablo 2).

Tablo2. İşletme Bölümlerinin/Programlarının Küreselleşme Olgusunu Vurgulamaları İle İşletmecilik Değerlerini Aktarma Amaçları Ve Vurguladıkları Değer Sayısı Arasındaki İlişkiler

Değişkenler arasındaki ilişkiler	SpearmanKorelasyon	
	Value	Approx. Sig.
Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile işletme bölümleri/programlarının devlet ve vakıf üniversitelerine ait olmaları arasındaki ilişki	-,204	,015
Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile işletme bölümlerinin/programlarının Türkçe ya da başka bir dilde eğitim vermeleri arasındaki ilişki	,086	,309
Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları arasındaki ilişki	,281	,001
Küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile vurguladıkları işletmecilik değerlerinin sayısı arasındaki ilişki	,145	,086

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın önemli bir sonucu ülkemizde üniversitelerin lisans düzeyinde işletme eğitimi veren bölümlerinin/programlarının yaklaşık yüzde 70'inin en az bir işletmecilik değerini öğrencilerine kazandırmayı amaçladıklarının tespitidir. Her eğitim programının temelinde bir anlayışın bulunması beklenen bir durumdur. Ancak önemli olan en çok hangi değerlerin vurgulandığının bilinmesidir. Bu yolla uygulamaya koyulan eğitim sistemini anlamak mümkün olabilecektir. Bu nedenle araştırmamızın önemli bir başka sonucu da en çok hangi değerleri aktarmayı amaçladıklarının belirlenmesidir. İşletme bölümlerinin/programlarının web sayfalarında en çok adı geçen değerlerin başında insanlar ve insana yatırım (%46,1) gelmektedir. En azından işletme bölümlerinin/programlarının yaklaşık yarısının işletmecilik alanı için insanın önemini vurguluyor olmaları sevindiricidir. Diğer en çok vurgulanan değerler sırasıyla yenilikçilik (%29,8), etik duruş (%28,4), iletişim (%23,4) ve ekip çalışmasıdır (%16,3). Buna karşılık büyümeye ilişkin değere hiçbir işletme bölümünün/programının web sayfasında rastlanmamışken, çok azında bağımsızlık (%4,3), yatırım (%4,3) ve kalite (%2,8) değerlerinden söz edilmiştir. Oysa işletmecilerimizin küresel rekabette başarılı olabilmeleri için bu hiç sözü edilmeyen değerlerin kazandırılması olağanüstü önem taşımaktadır. Bir diğer deyişle bağımsız bir işletme kurmak, kazanılanları tekrar işletmeye yatırarak işi büyütme ve kaliteye önem vermek öğretilmesi gereken değerlerin arasında yer almalıdır.

İşletme bölümlerinin/programlarının işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları ile üniversitelerinin devlete ya da vakfa ait olması herhangi bir fark yaratmazken Türkçe ya da başka bir dilde eğitim vermeleri arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bu, Türkçe işletme eğitimi yapan bölümler/programların değerleri aktarma amaçları arttıkça başka bir dilde eğitim veren bölümlerin de bu amaçlarının arttığı anlamına gelmektedir. Ayrıca işletme bölümlerinin/programlarının öğrencilerine aktarmayı amaçladıkları işletmecilik değeri sayısı ile devlete ya da vakfa ait olmaları ve Türkçe ya da yabancı bir dille eğitim vermeleri arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Bu sonucu doğal karşılamak gerekir. Çünkü Türkçe ya da yabancı bir dille eğitim vermiş olmaları fark

etmeksizin, sonuçta bu bölümler/programlar aynı üniversite kültürünün etkisinde eğitim yapmak durumundadırlar.

Küreselleşme olgusu gerek işletmecilik gerekse çalışanlar açısından önemlidir. Araştırmamızın önemli bir saptaması da ülkemizdeki üniversitelerin lisans eğitimi veren işletme bölümlerinin/programlarının yarıdan fazlasının (%52,5) küreselleşmeyi bir olgu olarak kabul etmiş ve öneminden söz etmiş olmalarıdır. Ancak küreselleşme dikkate alındığı takdirde temel işletmecilik değerlerinin de önemsenmesi gerekmektedir. Bu nedenle çalışmamızda işletme bölümlerinin/programlarının küreselleşme (ya da globalleşme) olgusuna özel bir vurgu yapmaları durumunda işletmecilik değerlerini daha çok aktarmayı amaçlayacaklarını varsaymaktayız. Araştırma bulgularımız bu varsayımı desteklemiştir. İşletme bölümlerinin/programlarının web sayfalarında küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile öğrencilerine temel işletmecilik değerlerini aktarmayı amaçlamaları arasında zayıf da olsa pozitif yönlü bir ilişki vardır.

İşletme bölümlerinin/programlarının web sayfalarında küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ve vurguladıkları değer sayısı ile eğitim dilleri arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Ancak küreselleşme olgusu üzerine vurgu yapmaları ile işletme bölümlerinin/programlarının devlet ve vakıf üniversitelerine ait olmaları arasında zayıf ve negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Vakıf üniversitelerine ait işletme bölümlerinin/programlarının web sayfalarında devlet üniversitelerine ait olanlardan daha fazla küreselleşme olgusu vurgulanmaktadır. Bu, vakıf üniversitelerinin daha rekabetçi bir kültür yapısı oluşturmalarıyla açıklanabilir.

İşletme bölümlerinin/programlarının web sayfalarında bu değerlerden sözedilmesi değer eğitiminin planlı öğrenme yaşantılarıyla yapıldığını göstermeyebilir ya da hiç sözedilmeden bazı değerler örtük bir biçimde aktarılıyor olabilir. Bu tür durumlar istisna kabul edilirse, ülkemizdeki işletme bölümlerinin/programlarının değer eğitimini amaçlama konusunda ciddi bir özleştiriyeye ihtiyacı olduğu açıktır.

İşletme bölümleri/programları öğrencilerini özellikle küresel ekonominin hüküm sürdüğü ve yakın gelecekte bu durumun değişeceğine ilişkin işaretlerin bulunmadığı bir gelecek için yetiştiriyorlar. Bu nedenle öğrencilerine küresel işletmecilik değerlerini kazandırmayı amaçlamaları gerekir. Şan Öz-Alp'in R.Farmer (1967)'in "Gelecekte Yönetim" kitabından yaptığı aktarmayı günümüze uyarlıyorsak şöyle bir sonuç çıkmaktadır^{†††}: Bu yıl işletmecilik eğitimini tamamlayan öğrenciler yaklaşık 2035-2045 yıllarında emekli olacaklardır. Mesleklerinde normal bir gelişme gösterebildikleri takdirde en etkili olacakları dönem 2020 yıllarından sonra başlayacaktır. Bu öğrencileri yetiştiren öğretim üyeleri 1970-2010 yılları arasında eğitim görmüşlerdir. Doğal olarak öğretilen her şey 10, 20, 30 yıl geçmişe aittir. Geçmiş yıllarda sadece mevcut bilginin ve analitik prosedürlerin öğretilmesi etkili bir iş olarak görülürdü. Ancak gelecekteki dünyanın bugünden çok farklı olacağını kabul etmek gerekir. Bu yüzden geleceğin yöneticilerini geleceğin değerlerine göre hazırlama zorunluluğu bulunmaktadır. Özellikle genel ve küresel işletmecilik değerleri olan insana yatırımın, yenilikçiliğin, etik duruşun, iletişimin, ekip çalışmasının yanı sıra kalite, risk üstlenme, büyüme ve yatırım gibi diğer değerlerin de üzerinde durulmalıdır.

Bu çalışma Temmuz-Ağustos 2011 tarihleri arasında yapılmıştır. Diğer kuruluşlarda olduğu gibi üniversitelerin web siteleri ve bölümlerin/programların web sayfaları dinamiktir. Bu nedenle elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar bu zaman aralığı dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Ayrıca, işletme bölümlerinin/programlarının öğrencilerine aktarmayı amaçladıkları işletmecilik değerleri sadece web sayfalarında bulunan bilgiler değerlendirilerek ortaya konulmuştur. Fakültelerin ya da bölümlerin/programların yöneticileri ya da öğretim üyeleri ile görüşülerek bu bilgilerin elde edilmesi mümkün olamamıştır. Ancak araştırmacılar tarafından bu durum önemli bir sakınca olarak görülmemektedir. Çünkü günümüzde üniversiteler arasında nitelikli öğrencileri ve öğretim elemanlarını cezp etme açısından ciddi bir rekabet vardır. Üniversiteler, fakülteler, bölümler ya da programlar hedef kitlelerine en etkili yoldan ulaşmak

---

^{†††} Şan ÖZ-ALP, a.g.e., s.2.

için web sitelerini kullanmaktadırlar. Web sitelerinin içeriği kurumun yetkilileri tarafından belirlenmektedir. Kurumun yetkilileri web sitesi içeriğini kurum kültürünün etkisi altında hazırlamaktadırlar. Bu nedenle bölümün/programın web sayfasından alınan bilginin herhangi bir öğretim üyesinin verdiği bilgiden daha değersiz olduğu düşünülemez.

Bu çalışmada bir durum saptaması yapılmış ve konunun önemine dikkat çekilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda gerek iş dünyası gerek eğitimcileri açısından işletme bölümlerinin/programlarının amaçlanan ve amaçlanmayan değerler konusundaki görüşlerini ortaya koyacak bir çalışma yapılabilir. Ayrıca sözedilen değerlerin öğrencilere nasıl kazandırıldığının da araştırılmasında yarar vardır. Çünkü bazı değerlerden söz etmek kolaydır, ancak bu değerlerin kazandırılması oldukça güçtür ya da farklı yöntemler kullanmak gerekir.

KAYNAKLAR

- KUZGUN Yıldız, *Meslek Danışmanlığı Kuramlar Uygulamalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000.
- ÖZ-ALP Şan, *Türkiye'de İşletmecilik Eğitimi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayını, No: 12, Afyon, 1998.
- READING Clive, *Strategic Business Planning. An Action Programme For Forward-Thinking Businesses*, KoganPage Ltd., London, 1993.
- SERPER Özer, *Uygulamalı İstatistik 2*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1996.
- SVARA James H., *The Ethics Primer for Public Administrators in Government and Nonprofit Organization*, Jones and Bartlett Publishers, Arizona, 2007.
- TOKU Neşet, Küreselleşme ve AB Sürecinde Türk Milli Eğitim Sistemi, *Eğitime Bakış- Eğitim, Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, Vol: 5, No: 15, s.50-55, 2009.
- TOSUN Kemal, *Yönetim ve İşletme Politikası*, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, No: 232, Yön Ajans, İstanbul 1990.